

Buddha zblízka

Zuzana Froňková

Leden v Praze. Vánoce v háji, slunce a jaro ještě v nedohlednu. Dřív jsem právě touhle dobou odjížděla na cesty do teplých krajin. Teď se v tramvaji snažím co nejvíc přilepit na sedačku, která aspoň trochu topí, a zírám přes ušmudlané okno. V tom mě upoutá plakát na zastávce. Zve na výstavu *Buddha zblízka*. To mě probere! Když teď nemůžu já za ním, přijel On za mnou!

„No moment, moment, pani!“ hrne se ke mně pan uvaděč.

„Ale já už lístek ukazovala vašemu kolegovi...“ hledám vstupenku, kterou jsem mezitím uklidila.

„No a co ten batoh?! Ten musíte nechat v šatně!“

Splním, co se po mně chce, a pokouším se napodruhé projít do sálu. Cestou pánovi ukazuju holé ruce. Pán se spokojeně usmívá a skoro přátelsky povídá: „Jo a měla jste si v tý šatně nechat i ten kabátek, mladá pani. Ten kabátek taky nemůžete mít v ruce! A když si ho necháte na sobě, tak vám pak venku bude zima, že jo?!“ Vidět v Praze Buddhu zblízka nebude jen tak...

Vstoupím do rozlehlého, potměšitého sálu. Je tu zima, šero a ticho. A na podstavcích a ve vitrínách za sklem stojí a sedí sošky. Chvíli si čtu informace, z čeho, kde a kdy byla soška vyrobena, a padá na mě smutek... Ty předměty, vytržené ze svého domova, jako by ztratily svůj třpyt, záři, duši. Jsou to jen mrtvé věci. A co jsi čekala, ty hloupá?

Jezdila jsem do Asie víc než deset let. Navštívila jsem desítky, možná i stovky budhistických svatyní, chrámů, klášterů. Mám ráda ta posvátná místa prodchnutá Bohem, promodlená, prozářená, provoněná... Těšila jsem se na bohatě zlacené sochy, obrazy v zářivých barvách, dým z vonných tyčinek, vůni čerstvého ovoce a květin, které sem denně lidé přinášejí jako obětiny...

Při svých prvních cestách jsem měla pečlivě připravený itinerář, přesný plán toho, co kde MUSÍM vidět, co MUSÍM stihnout. Všechno bylo tak intenzivní. Ale po návratu domů jsem při třídění tisíců fotek už nedokázala rozeznat jeden chrám od druhého, jednu zlatou sochu od druhé, město od města. Časem jsem přestala plnit cestovatelský plán, do Vietnamu jsem si dokonce nevezla foťák. A začala jsem na cestách víc BÝT.

A tak se stalo, že jsem jeden večer seděla v horském městečku uprostřed Srí Lanky na zahrádce malého jednopatrového domku, večerela vynikající pálivou omáčku z červené čočky a povídala si s paní domu a kuchařkou v jedné osobě.

„Laman, kam bych se měla jet podívat, když tam nechci potkat zástupy turistů?“ vyzvíдалa jsem.

„Myslíš místo, kde nebudou ani stánky se suvenýry?“ zatvářila se tajemně paní domu.

„Ano!“ rozzářily se mi oči, „přesně takové místo myslím...“

„Dobře, připravím ti svačinu na cestu. Nebude tam ani občerstvení! A poprosím tchána, ať tě tam zítra odveze. Sama bys to nenašla.“

Ráno posnídám silný cejlonský čaj, vyfasuju svačinou a s panem Rajatem se vydáme na cestu. Auto nemá klimatizaci, dělá se mi trochu špatně. Napadne mě, jestli to byl dobrý nápad. Vtom se ale krajina kolem promění a mě překvapí kamenné sloupy a borové lesy. Zanedlouho pan Rajat zastavuje na plácku, kde stojí jedna menší dodávka, a ukazuje na pěšinu, která míří přímo do skal. „Ten

minutes, you see Buddha," podává mi tašku se svačinou, sedá si na zem vedle auta a zapaluje si doutníček.

Jsem ráda, že stojíme a že se můžu trochu projít. Je tu krásně a přesně jak slibovala Laman, nejsou tu ani stánky se suvenýry, ani občerstvení, ani turisté. Vydávám se po vyšlapané cestičce do skalního města. Po pár minutách chůze slyším lámanou angličtinu a přede mnou se objevuje zřejmě posádka té malé dodávky z parkoviště. Vře se zdravíme a já se ujišťuji, že jdu dobře, že už TO není daleko.

Nespěchám. Užívám si klid a stín skal. Projdu majestátným kamenným obloukem a přede mnou se otevře prostranství zalité sluncem. Když si oči zvyknou na tu záři a rozhlédnu se, překvapí mě její zdroj. Světlo vychází ze skály přímo přede mnou. Když se zakloním, pochopím, že to není jen skála. Stojím před největší sochou Buddhy, kterou jsem kdy viděla. Na chvíli ztratím dech. Buddha na mě laskavě shlíží shůry a já mám pocit, že se usmívá. Jsem naučená, že do místních svatyní se vstupuje bez bot, na důkaz pokory, a napadne mě, zda se mám zout. „Jak chceš ty...“ Napadlo mě to, nebo mi někdo odpověděl? Zouvám se.

Nemůžu od sochy odtrhnout oči. Pořád si neumím vysvětlit, jak to, že ten kámen svítí. Jasně, může to být odraz sluce. I když se blížím, stále vidím Buddhův usměvavý obličej, který mě sleduje. Jako by se nade mnou skláněl. Když přijdu až k soše, její palec je skoro tak velký jako já. Chci ho pohladit, ale zarazím se. Můžu na ni sahat? „Jak chceš ty...“ ta odpověď mě vyděsí. Teď už jsem ji totiž slyšela naprosto zřetelně. Odskočím od skály a rozhlížím se. Jsem tu sama. Jen socha se na mě dál usmívá.

Odstoupím si, abych na ni lépe viděla, a sednu si do písku. Je mi tu dobře. Krásně! Napadne mě, že bych si tu mohla dát tu svačku, ale smí se to? V přítomnosti Buddhy? „Jak chceš ty...“ ozve se znovu a tentokrát mám pocit, že se nejen usmívá, ale že se směje nahlas. Je to přátelský, laskavý, srdečný smích. No jo, copak můžu Buddhu urazit tím, že jím?! Začínám se smát taky. Směju se sama sobě. Směju se jen tak. Je mi... lehké! Ne, neberu drogy a hlasy normálně neslyším, ale teď asi mluvím s Buddhou...

Zkouším to dál. Pokládám otázky a dostávám na ně odpovědi ještě dřív, než je dořeknu. S každou další mi ale dochází slova... Přestává mě napadat, na co se ještě zeptat... Najednou to není důležité. Stačí mi, že tu jsem, dívám se MU do očí a společně se smějeme. Přestávám se tomu divit. Slunce se na obloze trochu posunulo, ale socha září dál. Nechce se mi odejít, tak nakonec opravdu rozbaluju svačinu. Už se neptám, jestli můžu... Ale zjišťuju, že vlastně vůbec nemám hlad. Jen jsem, na nic nemyslím a nic mi nechybí.

V soutěsce za sebou slyším zvuky. Hlasy. Asi francouzština. Napadne mě, že moje soukromá audience je u konce. V duchu MU děkuju a uvědomím si, že mi po tvářích tečou slzy. Vstanu, sepnu ruce jako v modlitbě a ukloním se. Uslyším Tě ještě někdy? „Jak chceš ty...“

Na nádvoří vstupují francouzští turisté a jejich domorodý průvodce. Otřu si slzy, pozdravím nové návštěvníky a ještě naposledy se MU podívám do očí. Pak se vydám zpátky k parkovišti.

Pan Rajat stojí opřený o staré autíčko, a když mě vidí, úplně se rozzáří.

„Já šťastný. Ty potkat Buddha!“

„Ano, ano, potkala jsem Buddhu. On mluví!!!“ nadšeně vysvětluju. „On mluví, já ho slyšela!“ A ukazuju si na pusku a na uši.

Starý pán přikyvuje, že rozumí, a směje se: „Ano! Ty slyšet, On mluvit!“

Nezdálo se mi to! Opravdu se mnou mluvil Buddha! Zase mi tečou slzy a ze samé radosti starého pána obejmu. Jen se dál směje a plácá mě po rameni. „Já šťastný, ty šťastný! Velký den! Ty potkat

Buddha!“

Než nasedneme do auta, vyběhnou od skal Francouzi s jejich průvodcem. Tak rychle? Asi si jen udělali fotky a hned běží dál. Pan Rajat se na mě otočí a ukáže na skupinku: „Oni nepotkat Buddha! Oni neslyšet. On nemluvit.“

Proberu se, když mě někdo chytí za rameno: „Prosím vás, nechodte nám k těm exponátům tak blízko! Na ně se nesmí sahat! Máte to tu napsané!“. Stojím ve Valdštejnské jízdárně a dívám se z blízka na dřevěnou hlavu Buddhy. Nezáří, nemluví. Jdu si pro kabát.